

ประวัติศาสตร์

เวลา และ
การแบ่งยุคสมัย

เวลาและช่วงเวลา

- ทศวรรษ 0-9
- ศตวรรษ 1-100
- สหัสวรรษ 1-1000

พุทธศักราช

จุลศักราช

คริสต์ศักราช

อีจเราะห์ศักราช

มหาศักราช

รัตนโกสินทร์ศก

การกำหนด เวลา และ ช่วงเวลา ทำให้เกิดความเข้าใจได้
ว่าเหตุการณ์ในอดีต เกิดขึ้น เมื่อไหร่

สงครามโลกครั้งที่ 1 ค.ศ. 1914 ถึง ค.ศ. 1918 - คริสต์ศตวรรษ 20

สงครามโลกครั้งที่ 2 ค.ศ. 1939 ถึง 1945 - คริสต์ศตวรรษ 20

21 ปี

ศักราชต่างๆ

- พุทธศักราชใช้ อักษรย่อ พ.ศ.

- พุทธศักราชเกิดขึ้นในประเทศอินเดียและแพร่หลายในประเทศที่ตนนับถือพุทธศาสนาเป็นหลัก การนับพุทธศักราชเริ่มตั้งแต่ปีที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธ์ปรินิพพานแต่มีวิธีการนับแตกต่างกัน ในไทยยึดหลักการนับ พ.ศ.๑ เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ๑ ปี

ไทยใช้พุทธศักราชอย่างแพร่หลายในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช และประกาศใช้อย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ.๒๔๕๕ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ศักราชต่างๆ

- คริสต์ศักราชใช้ อักษรย่อ ค.ศ. หรือ AD

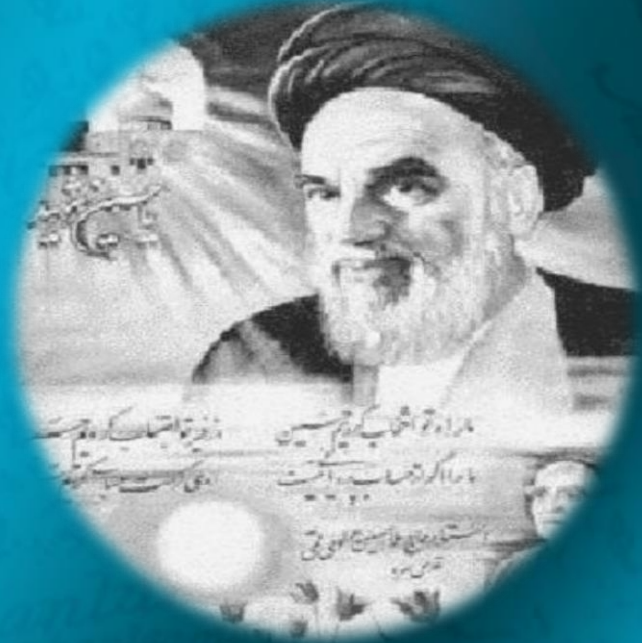
- คริสต์ศักราชเป็นศักราชสากลที่ใช้อยู่ทั่วโลกในปัจจุบันนี้ เริ่มนับจากปีที่เชื่อว่าพระเยซูทรงประสูติ เป็น ค.ศ. 1 ซึ่งตรงกับปี พุทธศักราช 544 และมีระยะเวลาห่างจากพุทธศักราช 543 ปี ใช้วันที่ 1 มกราคม ของทุกปีเป็นวันเปลี่ยนศักราช และเป็นปีที่ใช้อ้างอิงสากล

นอกจากนี้ยังมีการใช้ ก่อนคริสตกาล (**Before Christ : BC หรือ B.C.**) ในการกล่าวถึงช่วงเวลาก่อนที่พระเยซูทรงประสูติ

ศักราชต่างๆ

- ฮิจเราะห์ศักราช ใช้ อักษรย่อ ฮ.จ.

- การนับศักราช เริ่มเมื่อท่านนะบีมุฮัมมัด อพยพจากนครมักกะห์สู่นครมะดีนะห์ ชาวเมืองมะดีนะห์ได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี พร้อมทั้งเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมาก และเป็นปีที่มีความสำคัญในการเริ่มแผ่ขยายการเผยแพร่ศาสนาอิสลามจนประสบความสำเร็จในเวลาต่อมาจึงเริ่มต้นนับศักราชของอิสลามตั้งแต่นั้นที่ท่านนะบีมุฮัมมัด และบรรดามุสลิมได้อพยพจากมักกะห์สู่มะดีนะห์ คือ ฮิจเราะห์ศักราช (ฮ.ศ.)

คักราชต่างๆ

- มหาคักราช ใช้ อักษรย่อ ม.ศ.
- พระเจ้ากนิษกะ แห่งราชวงศ์กษณะ

- ผู้ตั้งคือ พระเจ้ากนิษกะ กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ของพวกกุษาณะ ผู้ครองแคว้นคันธาระทางตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดียตั้งแต่ช่วงต้น พุทธศตวรรษที่ 6

มหาศักราชจึงน้อยกว่าพุทธศักราช 621 ปี

มหาศักราช เข้าสู่ดินแดนสุวรรณภูมิ พร้อมกับพ่อค้าที่เดินทางค้าขาย และพราหมณ์

มหาศักราชใช้ในการคำนวณทางโหราศาสตร์ และใช้ระบุเวลาในจารึก ตำนาน โดยเฉพาะที่สร้างขึ้นก่อนสมัยสุโขทัยและในสมัยสุโขทัย

จุลศักราช

- จุลศักราช ใช้ อักษรย่อ จ.ศ.

สันนิษฐานว่าได้รับศักราชนี้มาจากพม่า

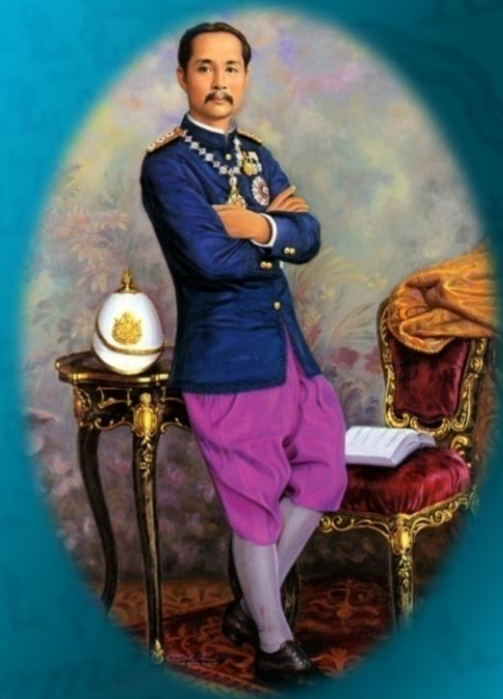
ผ่านทางอาณาจักรล้านนา ใช้มากในพงศาวดารของ ล้านนา

สุโขทัยอยุธยา และรัตนโกสินทร์ตอนต้น

รัตนโกสินทร์ศก

- ใช้อักษรย่อ ร.ศ. เริ่มใช้เมื่อ พ.ศ 2432 สมัย
รัชกาลที่ 5 โดยเริ่ม รศ.1 เมื่อปี พ.ศ.2325
ที่ ร.1 สถานปนา กรุงเทพฯ แต่ได้ประกาศ
เลิกใช้ ในปี พ.ศ.2455 สมัยรัชกาลที่ 6

การเทียบศักราช

หลักเกณฑ์การเทียบศักราช

$$\text{ม.ศ.} + 621 = \text{พ.ศ.} \qquad \text{พ.ศ.} - 621 = \text{ม.ศ.}$$

$$\text{จ.ศ.} + 1181 = \text{พ.ศ.} \qquad \text{พ.ศ.} - 1881 = \text{จ.ศ.}$$

$$\text{ร.ศ.} + 2324 = \text{พ.ศ.} \qquad \text{พ.ศ.} - 2324 = \text{ร.ศ.}$$

$$\text{ค.ศ.} + 543 = \text{พ.ศ.} \qquad \text{พ.ศ.} - 543 = \text{ค.ศ.}$$

$$\text{ฮ.ศ.} + 1121 = \text{พ.ศ.} \qquad \text{พ.ศ.} - 1211 = \text{ฮ.ศ.}$$

การนับเวลาแบบจันทรคติ

- เป็นการนับช่วงเวลาโดยยึดการโคจรของดวงจันทร์รอบโลก ซึ่งเมื่อดวงจันทร์รอบโลกทำให้เกิดปรากฏการณ์ข้างขึ้นข้างแรม วันทางจันทรคติจึงเรียกว่า “วันขึ้น” และ “วันแรม”
  - ข้างขึ้น กินเวลาทั้งหมด 15 วัน โดยนับตั้งแต่วันขึ้น 1 ค่ำ ไปจนถึงวันขึ้น 15 ค่ำ
  - ข้างแรม ซึ่งกินเวลาทั้งหมด 15 วัน โดยนับตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ ไปจนถึงวันแรม 15 ค่ำ

๒

๗ ฯ ๑๒

อ่านว่า วันเสาร์ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๑๒ หรือ
เดือนพฤษจิกายน

๕ ฯ ๑๐

๑๒

อ่านว่า วันพฤหัสบดีแรม ๑๒ ค่ำเดือน ๑๐ หรือ เดือน
กันยายน

ทบทวน

- การนับคริสต์ศักราชต่างจากพุทธศักราช 543 ปี ✓
- การนับฮิจเราะห์ศักราชเริ่มตั้งแต่ปีที่ท่านนบีประกาศศาสนา ✗
- พุทธศักราช เริ่มใช้ในไทยสมัยพระนารายณ์ ✓
- มหาศักราชใช้มากในสมัยอยุธยา ✗
- รัตนโกสินทร์ศกยกเลิกในสมัย รัชกาลที่ 6 ✓

1. ช่วงระหว่าง คริสต์ศักราช 1960 – 1969

อยู่ใน ทศวรรษที่เท่าไร **ทศวรรษที่ 60**

2. พุทธศตวรรษที่ 21 นับตั้งแต่ ช่วงเวลาใด

พุทธศักราช 2001 - 2100

3. พุทธศักราช ที่ 2559 อยู่ สหัสวรรษเท่าไร **สหัสวรรษ ที่ 3**

4. พุทธศักราช ที่ 2559 อยู่ ศตวรรษเท่าไร **ศตวรรษที่ 26**

5. พุทธศักราช ที่ 2559 อยู่ ทศวรรษเท่าไร **ทศวรรษที่ 50**

6. เริ่ม นับ คศ 1 เมื่อไหร่

ปีที่พระเยซูประสูติ

7. B.C. หมายถึง ช่วงเวลาใด

ก่อนที่พระเยซูทรงประสูติ

8. ประเทศที่ใช้ คริสต์ศักราช

ประเทศที่นับถือศาสนาคริสต์

9. การนับพุทธศักราชของไทยเริ่มนับตั้งแต่ เมื่อไหร่
ยึดหลักการนับ พ.ศ.๑ เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ๑ ปี

10. ไทยใช้พุทธศักราชอย่างแพร่หลายในสมัย
สมเด็จพระนารายณ์มหาราช

11 ไทยใช้พุทธศักราชอย่างเป็นทางการเมื่อปีพ.ศ.๒๔๕๕ในสมัยใคร
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

12. การนับฮิจเราะห์ศักราช เริ่มเมื่อไหร่

ท่านนะบีมุฮัมมัด อพยพจากนครมักกะห์สู่นครมะดีนะห์

13. ยกตัวอย่างประเทศที่นับถือฮิจเราะห์ศักราช
มาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน ซาอุดีอาระเบีย

14 ฮิจเราะห์ศักราช แตกต่างจากพุทธศักราช กี่ปี

1122 ปี

15. ผู้คิดมหาศักราช คือใคร

พระเจ้ากนิษกะ กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ของพวกกุษาณะ

16. มหาศักราช เข้าสู่ประเทศไทยได้อย่างไร

พ่อค้า และ พราหมณ์ ที่เดินทางเข้ามายังดินแดนสุวรรณภูมิ

17. มหาศักราช ปราบกฏในหลักฐานของไทยสมัยใด

จารึก ตำนาน ที่ทำขึ้นก่อนสมัยสุโขทัยและในสมัยสุโขทัย

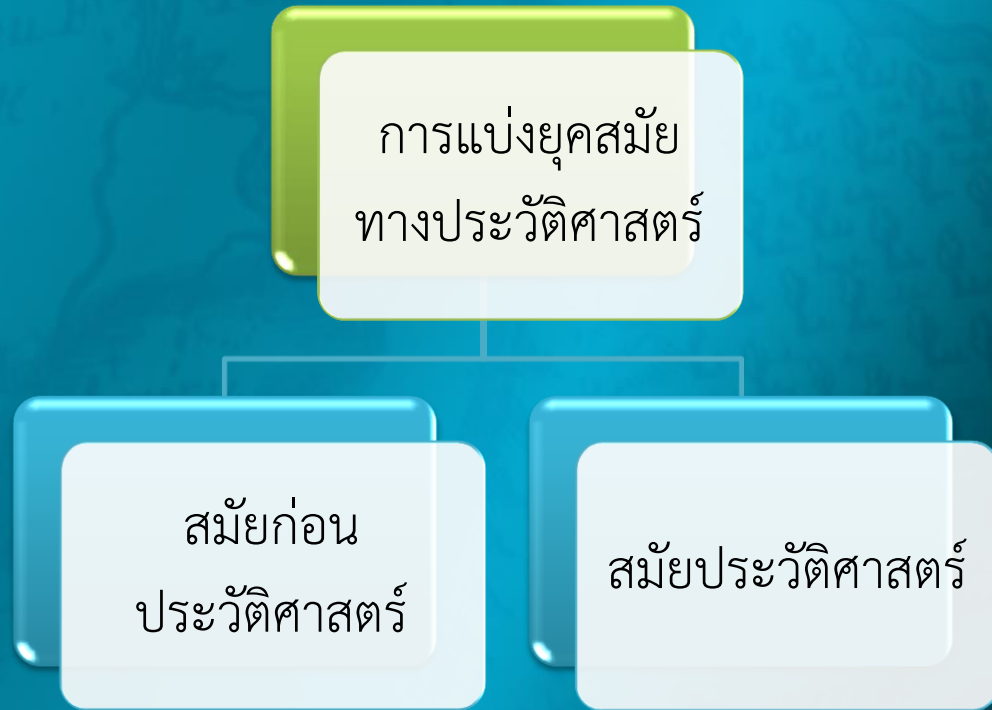
18. รศ 1 ตรงกับปี พ.ศ.ใด

ปี พ.ศ.2325 ที่ ร.1 สถาปนา กรุงเทพฯ

20 รัตนโกสินทร์ เริ่ม สถาปนา ในสมัยใด และ ยกเลิกในสมัยใด

เริ่มใช้เมื่อ พ.ศ 2432 สมัยรัชกาลที่ 5 โดยเริ่ม รศ.1 เมื่อ แต่ได้
ประกาศเลิกใช้ ในปี พ.ศ.2455 สมัยรัชกาลที่ 6

การแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์

สมัยก่อนประวัติศาสตร์

แบ่งตามเทคโนโลยี

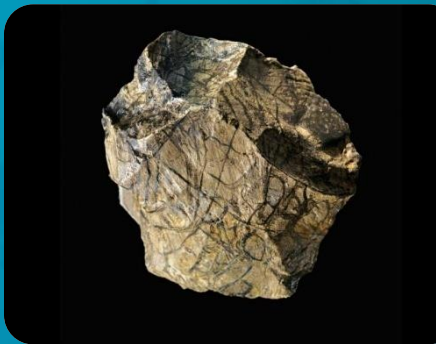
สมัยก่อนประวัติศาสตร์

แบ่งตามการดำรงชีวิต

หินเก่า

- เครื่องมือหินกะเทาะ

<http://www.ngwk.ac.th/web/social/em-orn/west-culture/page1.htm>

หินกลาง

- เครื่องมือหินที่มีการทำให้ปลายแหลมคม

หินใหม่

- เครื่องมือขวานหิน

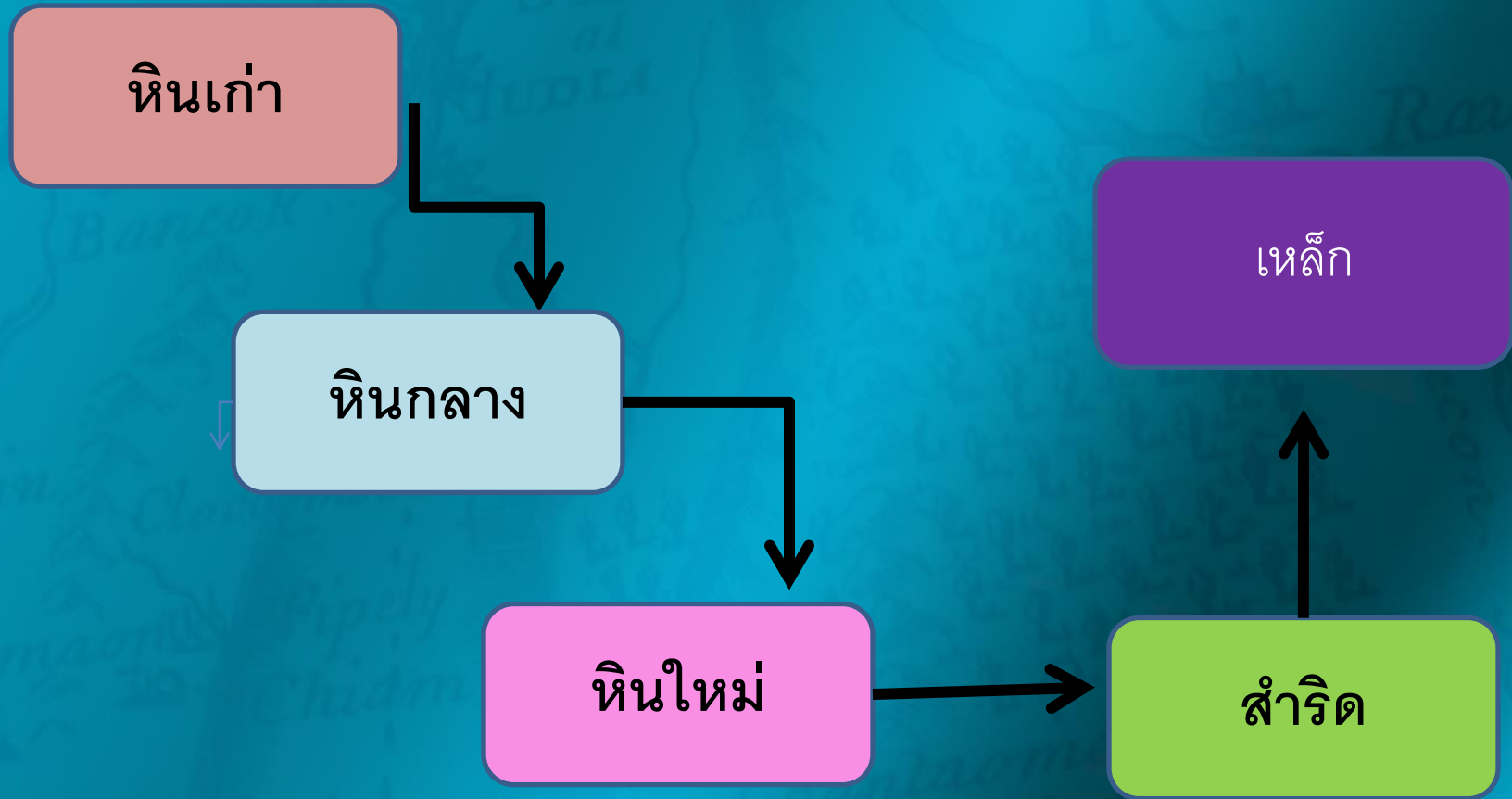
มนุษย์ยุคหินใหม่ หยุดการเร่ร่อนติดตามฝูงสัตว์ รู้จักผลิตอาหารได้เอง รู้จักการ
ทอผ้า ใช้เครื่องนุ่งห่มและทำเครื่องปั้นดินเผา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

เครื่องมือเครื่องใช้ยังทำด้วยหิน เขาสัตว์ หรือกระดูกสัตว์ แต่พัฒนาฝีมือ
ประดิษฐ์ขึ้น จึงมักเรียกยุคนี้ว่า "ยุคหินขัด" ตลอดจนรู้จักการนำสุนัขมาเลี้ยงไว้เป็น
เพื่อน

การตั้งถิ่นฐานถาวรเป็นกระท่อมดินเหนียวหรือไม้อย่างง่าย ๆ รวมตัวเป็น
หมู่บ้าน มีผู้นำ หัวหน้าเผ่า

ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม มีเครื่องประดับตกแต่ง เครื่องใช้ประเภท
เครื่องปั้นดินเผา

"สโตนเฮนจ์" (Stonehenge) ในอังกฤษ

ทบทวน

1. มนุษย์ในยุคหินเก่าต้องพึ่งพาธรรมชาติมาก ดำรงชีวิตด้วยการเก็บหาผลไม้และล่าสัตว์ป่าเป็นอาหาร จะอยู่อาศัยตามถ้ำ และรู้จักใช้ไฟหุงต้มอาหาร ใช้เครื่องมือหิน แบบง่าย เรียกว่า

..... เครื่องมือหินกะเทาะ

ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรม ส่วนใหญ่เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังถ้ำ เป็นรูปสัตว์ป่า

ทบทวน

2. มนุษย์ยุคหินกลางรู้จักการตั้งถิ่นฐานถาวร
เครื่องมือทำด้วยหินแต่มีความประณีต
มีความแหลมคม ใช้สับ ตัด .....รู้จักทำศรธนูล่าสัตว์
เพาะปลูก จับปลา และปั้นหม้อไหด้วย

ทบทวน

3 เครื่องมือเครื่องของของมนุษย์หินเก่า ใช้อย่างทำด้วยหิน เขาสัตว์ หรือกระดูกสัตว์ แต่พัฒนาฝีมือประณีตขึ้น จึงมักเรียกว่า

ขวานหินขัด

4.ตามรูป สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นสมัยใด

ยุคโลหะ

ภาพอายุ เครื่องประดับทำด้วยสำริด

กำไลสำริด อาวุธสำริด เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง

อาวุธเหล็ก ยุคเหล็ก

ทบทวน

เลือกคำตอบต่อไปนี้

- หินเก่า
- หินกลาง
- หินใหม่
- สำริด
- เหล็ก

คำถาม

- เครื่องมือหินกะเทาะ
- มีการติดต่อค้าขายต่างแดน
- เริ่มการเพาะปลูก
- บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี
- เครื่องมือหินปลายแหลม

เฉลี่ย

- เครื่องมือหินกะเทาะ ยุคหินเก่า
- มีการติดต่อค้าขายต่างแดน ยุคเหล็ก
- เริ่มการเพาะปลูก ยุคหินใหม่
- บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ยุคสำริด
- เครื่องมือหินปลายแหลม ยุคหินกลาง

ภาพ ฝาผนัง

- ฝาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี

เครื่องมือยุคหิน เครื่องมือหินที่มีความแหลมคม

การแบ่งยุคสมัยของไทยและสากล

การแบ่งยุคสมัยในประวัติศาสตร์สากล

- สมัยโบราณ
- สมัยกลาง
- สมัยใหม่
- ร่วมสมัย

สมัยประวัติศาสตร์

- สมัยโบราณ เริ่มประมาณ ๓,๕๐๐ ปีก่อน ค.ศ.เมื่อมนุษย์ประดิษฐ์อักษรถึง ค.ศ. ๔๗๖ เมื่อจักรวรรดิโรมัน สิ้นสุด เพราะการรุกรานของพวกอนารยชนเยอรมัน
- สมัยกลาง เริ่ม ค.ศ. ๔๗๖ หลังสิ้นสุดจักรวรรดิโรมัน จนถึง ค.ศ.๑๔๙๒ เมื่อคริสโตเฟอร์โคลัมบัส ค้นพบทวีปอเมริกา
- สมัยใหม่ เริ่มจาก ค.ศ. ๑๔๙๒ เมื่อยุโรปขยายอำนาจและอิทธิพลไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลกทำให้มีผลต่อความเจริญของโลกสมัยใหม่ จนถึง ค.ศ.๑๙๔๕ เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒
- สมัยปัจจุบันหรือร่วมสมัย เริ่มจาก ค.ศ.๑๙๔๕ จนถึงเหตุการณ์และความเจริญปัจจุบัน มีผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน

สมัยโบราณ

สมัยกลาง

สมัยใหม่

สมัยปัจจุบัน

สวัสดี